

Provkonstruktion

Årskurs: Gymnasiet

Ämne eller kurs: Svenska 1

Tema: Tomas Tranströmer - Postmodernismen och Det fördolda

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas förmåga att analysera och diskutera Tomas Tranströmers poesi utifrån dess teman och stilgrepp, samt att förstå hur dessa relaterar till postmodernismen. Eleverna ska visa sin förståelse för de centrala idéerna i Tranströmers verk och hur de speglar individuella och samhälleliga komplexiteter.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Lektionens fokus ligger på att förstå Tomas Tranströmers poesi och hur den relaterar till postmodernismen. Eleverna kommer att analysera teman i hans mest kända verk, inklusive "17 dikter" och "Det talade språket". De kommer särskilt att utforska hur Tranströmers språk, symbolik och dolda teman speglar individens och samhällets komplexitet.

Kunskapskrav

Eleverna ska kunna analysera och diskutera centrala teman och stilgrepp i lyriska verk, och förstå hur dessa relaterar till postmodernismens samhälleliga och kulturella kontext.

Prov

Faktafrågor

1. Vilket av följande verk är skrivet av Tomas Tranströmer?

- A) "Det talade språket"
- B) "Ett barn av sin tid"
- C) "Kärleken i meningar"
- D) "Mörka rum"

Rätt svar: A

2. Vad kännetecknar Tranströmers språk?

- A) Komplicerade metaforer och en tydlig struktur
- B) Invecklade berättelser och dialoger
- C) Enkelt men djupt språk med starka bilder
- D) Experimentella former utan regler

Rätt svar: C

3. Vilket tema är centralt i Tranströmers poesi?

- A) Romantik och kärlek
- B) Identitet och minne
- C) Historiska händelser
- D) Vitenskap och teknik

Rätt svar: B

4. Vilka av följande kännetecken ingår i postmodernismen?

- A) Absolut sanning och objektivitet
- B) Fragmentering och intertextualitet
- C) Enckla och raka berättelser
- D) Fokus på samhällliga normer

Rätt svar: B

5. Vad symboliserar naturen i Tranströmers dikter?

- A) Enbart skönhet och harmoni
- B) En spegel av det inre livet
- C) Temporära tillstånd av känslor
- D) Enbart bakgrundsinformation

Rätt svar: B

6. I vilken dikt uttrycker Tranströmer temat minne starkast?

- A) "Romanska bågar"
- B) "Alkestis"
- C) "17 dikter"
- D) "Vinternatt"

Rätt svar: A

7. Vad innebär begreppet 'det fördolda' i Tranströmers poesi?

- A) Kända och uppenbara känslor
- B) Dolda känslor och tankar i människors liv
- C) Allmänna samhällliga normer
- D) Diktens form och struktur

Rätt svar: B

8. Hur kan man beskriva Tranströmers stil?

- A) Klarsynt och direkt
- B) Klurig och förvillande
- C) Enkelt men med djup
- D) Utsvävande och komplicerad

Rätt svar: C

9. Vilken funktion har symboliken i Tranströmers verk?

- A) Att förvirra läsaren
- B) Att skapa fler tolkningsnivåer
- C) Att förklara handlingen
- D) Att förenkla språket

Rätt svar: B

10. Hur påverkar Tranströmer dagens poesi?

- A) Genom att sätta speciella regler
- B) Genom sin ikoniska status
- C) Genom att förbjuda traditionell poesi
- D) Genom att skapa nya litterära genrer

Rätt svar: B

11. Vilken av följande teman är vanlig i Tranströmers verk?

- A) Mörker och sorg
- B) Lycka och framgång
- C) Utveckling av teknik
- D) Exklusivitet och elitism

Rätt svar: A

12. Vilken aspekt av Tranströmers poesi diskuteras ofta?

- A) Hans förklaring av naturvetenskap
- B) Hans teknik för skönmålning
- C) Hans användning av psykologiska teman
- D) Hans stil som minimalist

Rätt svar: C

13. Vad är en central frågeställning i analysen av Tranströmers verk?

- A) Vilka är de mest populära versmåten?
- B) Hur speglar verken samtiden?
- C) Vilka teman skapar mest konflikt?
- D) Hur involverar författaren sina läsare?

Rätt svar: B

14. Vad syftar "Det talade språket" på?

- A) En spöklik dialog
- B) Tätt kommunikation och relationer
- C) Att hitta underliggande betydelser
- D) Muntlig litteraturtradition

Rätt svar: C

15. Vad gör Tranströmers poesi unik i det postmoderna landskapet?

- A) Hans fokus på teknik
- B) Hans blandning av enkelhet och djup
- C) Hans okunskap om samtida teman
- D) Hans avslutning av traditionella former

Rätt svar: B

Resonerande frågor

1. Hur påverkar Tranströmers språk och stil inverkan av hans teman?

Syftet är att eleverna ska kunna koppla språk och tema, och visa djupare förståelse av verken.

2. Diskutera hur Tranströmers biografi kan återfinnas i hans litteratur.

Detta ger elever möjlighet att koppla personliga erfarenheter till hans verk och förstå hans perspektiv.

3. Analysera ett specifikt verk av Tranströmer och dess budskap.

Genom att göra detta kan elever demonstrera sin förmåga att analysera och tolka.

4. Reflektera över hur postmodernismen påverkar hur vi läser Tranströmers poesi.

Eleverna ska här kunna koppla postmodernistiska inslag till deras egen läsupplevelse.

5. Vilken roll spelar symboliken i den personliga upplevelsen av Tranströmers dikter?

Denna fråga uppmuntrar till reflektion över personlig tolkning och hur symboler kan påverka känslor.

6. Vad säger Tranströmers poesi om verkligheten och individens plats i den?

Detta ger utrymme för djupgående diskussioner om existentiella teman i hans verk.

7. Hur kan Tranströmers poesi relateras till dagens samhällsproblem?

Detta hjälper eleverna att se kopplingar mellan litteratur och aktuella frågor.

8. Hur kan man använda Tranströmers inspirationskällor i egna litterära skapelser?

Detta uppmanar till kreativitet och praktisk tillämpning av teorier.

Bedömning

Provets faktafrågor ger totalt 15 poäng, där varje rätt svar ger 1 poäng. De resonerande frågorna ger totalt 8 poäng, där varje frågas poängsättning är 1 poäng. För att nå ett E krävs minst 8 poäng totalt, för C krävs 12 poäng totalt (varav minst 3 från resonerande frågor), och för A krävs 18 poäng totalt (varav minst 5 från resonerande frågor).